

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSASÁG
Fédération des Conseils Municipaux d'enfantts et Jeunes
Federation of Children's and Youth Municipal Councils

Ifjúsági Munka Panorámakép I. rész Dél- Dunántúli Régió

Az interjúkat a Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság készítette, az Európai Bizottság Erasmus+ Programja által támogatott RészreVétel projekt keretében. Az Ifjúsági Munka Panorámakép koordinátora: Virág Péter László.

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSASÁG

Fédération des Conseils Municipaux d'enfants et Jeunes
Federation of Children's and Youth Municipal Councils

Mohács

A közel húszeszes lélekszámú Mohács Magyarország legdélebbi települése. Régóta nagy hagyománya van a településen a szabadidő-, illetve versenysportoknak, amelyeknek korosztályi csapataik vannak. A legrégebbi civil tömörülés, az 1888-as Mohácsi Tornaegylet. A sportolási lehetőségeket a település önkormányzata támogatja költségvetéséből: például térítésmentes az általános iskolások számára a lovaglás. Az intézmények zöme önkormányzati fenntartású. A települést két részre osztja a Duna, ám a településrészek között kompközlekedés van. Nagy hiány a híd megléte, amelyet a 1930-as évek óta várnak a helyiek. Az önkormányzat a tanidő alatt biztosítja a diákoknak a térítésmentes közlekedés lehetőségét, hogy mindkét településrészen lévő szolgáltatásokhoz is hozzáférjenek a családok és a fiatalok egyaránt.

Hasonló képet kapunk a kulturális és közművelődési intézmények esetében, a vezetők itt maguk is a fiatalabb korosztályhoz tartoznak. Sokféle és színes programot biztosítanak, külön fókuszálva a fiatalokra. A könyvtár használata például a beiratkozás évében ingyenes, ezt az önkormányzat biztosítja. Múzeumpedagógiai és interaktív foglalkozásokat, az iskolákkal történő együttműködés révén tartanak. A településen a horvát és a német nemzetiség képviselteti magát, és a nemzetiségi identitás erős. Ezenkívül a cigány kisebbség is aktív a településen, a fiataljaik számára is szerveznek programokat. A nemzetiségek és az etnikai kisebbség a településen fenntart egy-egy házat, amelyet az önkormányzat is támogat. A településen külön ifjúsági referens nincsen, az önkormányzatban az ifjúsági feladatokkal dedikáltan az egyik alpolgármester foglalkozik. A képviselőtestületben 30 év alatti képviselő nincs. A település jegyzője előadást szokott tartani az önkormányzatiságról, és az önkormányzat működéséről az iskolákban. Általános iskolából öt van a településen, ebből kettő egyházi fenntartású. Nemzetiségi oktatásra lehetőség van, horvát és német nyelven is; ezek a szolgáltatások már az óvodában is megjelennek. Két középiskola van ezen kívül, amelyből a gimnázium 2016-ban ünnepeli fennállásának 80. évfordulóját. A német nyelvvizsgát, a német állam támogatása révén a gimnáziumban is letehetik, mindezt térítésmentesen. Csupán a nyelvvizsga honosításának díját kell megfizetniük. Az intézményi diákönkormányzatok működnek, a kapcsolat az önkormányzattal nem erős. Támogatja az önkormányzat a Bursa Hungarica Programon keresztül a felsőoktatásban tanuló fiatalokat. Többnyire minden pályázó fiatal támogatni tudnak évek óta. A középiskolákban tanulóknak a Mohácsért Közalapítvány évente kétszer ír ki pályázatot ösztöndíjra, amely egyszeri támogatás. Az ösztöndíjhoz való hozzájutásnál a tanulmányi eredményeken túl, a rászorultság mértékét is figyelembe veszik; összege 25-50.000 Ft között mozog. A felsőoktatás a városon belül nem elérhető, a fiatalok egy része jön csak vissza. Megkezdődött a húsfeldolgozó ipar fellendülése a településen, amely várhatóan vonz majd fiatalokat és családokat, így habár a bölcsődei és óvodai férőhelyek jelenleg kielégítőek ezek kapacitásbővítése tervbe van véve.

Mohácsra egy komplex városrehabilitációs program keretében hoztak létre extrém parkot, amely hiánypótló a maga nemében. A környező települések fiataljai is erőszerezettel látogatják. A fiatalok lakásvásárlását támogatják a településen, 10 éves kamatmentes kölcsön révén. Ezt egyre többen igényelik és önkormányzati bérlakások is elérhetőek. Az Iskolai Községi Szolgálatra az önkormányzati intézményeknél is lehetőség van. A busójárás mint UNESCO szellemi örökség nagyon meghatározó a város életében, a busócsóportok között erős a fiatal generáció részvétele, igazi városi közösségépítés a program, amelyre majd mindannyian készülnek. Ifjúsági Centrum működik a településen 2004-től, amely EU-s forrásból épült meg. A centrum szolgáltatásokat biztosít a fiataloknak, illetve számos rendezvény befogadóhelye.

Az interjú 2016.12.07-én készült

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSASÁG

Fédération des Conseils Municipaux d'enfants et Jeunes

Federation of Children's and Youth Municipal Councils

Márok

A 450 fős Baranya megyei kistérségben közel 100 30 év alatti fiatal él. 2012-ben történt meg az ifjúság első mozgolódása a faluban, és elkezdődtek az egyeztetések a fiatalok és a döntéshozók között. A 2014-ben elindított IKSZT program hozta meg a korosztály számára a legnagyobb lehetőségeket. A település óvodája és általános iskolája is bezárta kapuit, a nevelési intézmény hiánya nagy probléma, de az üresen álló iskola épülete megoldásként jelent meg az új közösségi tér létrehozásához. 2015 április 1.-én tartották első GYIÖK választásukat, ahol a település névjegyzékében szereplő fiatalok közvetlenül választották meg ifjúsági polgármesterüket és képviselőiket. Az ifjúsági és a felnőtt önkormányzat jó kapcsolatának egyik oka, hogy az egyik önkormányzati képviselő a fiatalok szervezetében is aktív szereplő, többek közt fiatal korának is köszönhetően. A Márokért Egyesület civil szervezet segíti a munkájukat, illetve aktívan szervezi a település szabadidős programjait. Az ifjúsági programokra a település a szűkös anyagi lehetőségek miatt csak kérvényre és külön elbírálással tud forrást biztosítani, ezért a fiatalok rendszeresen játszóházakat és bálakat szerveznek, hogy ezek bevételeiből működésükhöz forrást biztosítsanak. A falu fellendülését segíti még a nemrégiben alapított szociális szövetkezet is, ahol több fiatal felnőtt is munkához tudott jutni, de jellemzően kényszerből tanulni és dolgozni a megye nagyobb településeire járnak. Az IKSZT-ben kialakított informatikai szoba, könyvtár és fiatalok közösségi tere jó lehetőséget ad találkozási helyre a korosztály számára, de a 2015-ben átadott tájház kertjébe is rendszeresen szerveznek programot. Mivel az utolsó szórakozóhely is bezárt már a faluban, így a fiatalok és a felnőttek is saját „klubokat” működtetnek a házaikban, garázsaikban. Az információkat főként a helyi újságból, hirdetőtáblákról, a település honlapjáról és szórólapokról szerzi be a lakosság, de a GYIÖK Facebook oldal is üzemeltet, bár ide ritkán kerülnek fel aktuális hírek.

Az interjú 2016.12.07-én készült

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSASÁG

Fédération des Conseils Municipaux d'enfants et Jeunes

Federation of Children's and Youth Municipal Councils

Siófok

Somogy megyében található legnagyobb Balaton-parti városunknak ma több mint 25000 lakosa van. A legnagyobb népesség növekedést a Sió-zsilip építéskor könyvelhették el itt. 3 általános iskola 4 telephelyen működik, illetve 3 középfokú oktatási intézmény üzemel a településen, és jellemzően a helyi fiatalok az érettségi megszerzéséig nem is hagyják el településük. Az önkormányzat januárig működtette az Intézményi Tanácsot, ahol ezen intézmények vezetői is jelen voltak, de mióta már nem a város a fenntartó a megbeszélések elmaradtak. Felsőoktatási intézmény hiánya folyamatosan felmerülő probléma volt. 1998-ban a város megvette a műemléki Sióhullám Szállodát, ahova mindenképp felsőoktatási intézményt szerettek volna. Először Kodolányi János Főiskola néven egy alapítványi iskola működött itt 2012-ig, majd különböző terveket dolgoztak ki, illetve tárgyalásokat folytattak több felsőoktatási intézménnyel. Végül 2016 januárjában az önkormányzat és a Gábor Dénes Főiskola megalakította és azóta is működteti a Községi Felsőoktatási Képzési Központot, mely az ország első közösségi felsőoktatási intézménye. Jelenlegi informatikai képzésekkel, de turizmussal kapcsolatos képzések is hamarosan indulnak.

A polgármester Facebook oldala népszerű a fiatalok között és itt meg is szokták keresni a különböző kérdéseikkel és problémáikkal. A város weboldaláról és újságából is szerezhetnek friss információkat a lakosok. A településen több olyan civil illetve sportszervezet is működik, ahol aktívan részt vesznek fiatalok is. Az önkormányzat éves szinten 24 millió forintot támogatással tudja segíteni ezen szervezetek működését. Csak egyesület 220 működik a városban, akik közül néhányan Civil Kerekasztalban is részt vesznek. A városban működő 2 kulturális központ folyamatosan gyűjti a visszajelzéseket programjaikról, így tudják a lakosság igényeihez igazítani működésüket. A 2016-ban 40 éves Kálmán Imre Kulturális Központ elnyerte a Minősített Közművelődési Intézmény Címet is. Ifjúsági referens működött a településen 2006-2008 között, de ma már nincs.

Az interjú 2017.02.14-én készült

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSASÁG

Fédération des Conseils Municipaux d'enfants et Jeunes

Federation of Children's and Youth Municipal Councils

Balatonboglár

Somogy megye közel 6000 fős városában 1 általános és 1 középiskola található meg, így ezen korosztályok folyamatosan képviseltetik magukat. 2006-ban egy pályázathoz kapcsolódóan készült el a település ifjúsági koncepciója, amihez egy kutatás is kapcsolódott. Ekkor alakult a Helyiérték Ifjúsági Információs Pont (HIP) is, ami 2014-ben új és nagyobb helyre költözött és funkciója is bővült a közösségi térnek. Az ifjúsági koncepció lejárt után nem történt megvalósítási vizsgálat és új dokumentumot se írtak, így sok vállalt feladat nem lett elvégezve. 2007-ben kistérségi ifjúsági kerekasztal is alakult KÖSZIKE néven, de ennek ma már szünetel a működése. A kistérségnek ifjúsági referense is volt egy ideig. Az önkormányzat az ifjúsági programok szervezésére a "Helyiérték" Gondolkodók és Alkotók Regionális Egyesületével kötött szerződést, ami évi 3 nagyrendezvény megvalósítását jelenti. Ezen kívül a városban működő civil szervezetük pályázhatnak működési költségükre az önkormányzatnál. A képviselők között több ifjúsággal foglalkozó tag is van. Az alpolgármester maga is HIP tag, az egyik képviselő tanár, míg egy másik, a lakosság számára is nyíltan, ifjúsági ügyekkel foglalkozik. Ők kimondták, hogy az ifjúságügy nem magánügy, és rajtuk keresztül közvetetten tudnak a fiatalok az önkormányzathoz szólni, de ezzel a lehetőséggel ritkán élnek. A döntéshozók pedig főként a rendezvényeken találkoznak a korosztállyal. Információkhoz a fiatalok a Boglári Hírmondó helyi újságból illetve a Boglár TV adásaiból tudnak korlátozottan, illetve az egyik önkormányzati frakció működtet egy információs honlapot. Nagy problémája a településnek, hogy a középiskolát elhagyó fiatalok nagy része a települést is elhagyja, és csak ritkán költöznek vissza. Humán fejlesztéseket és beruházásokat tervez a közeljövőre a település és most ezek tervezése zajlik.

Az interjú 2017.04.18-án készült

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSASÁG

Fédération des Conseils Municipaux d'enfants et Jeunes
Federation of Children's and Youth Municipal Councils

Dombóvár

Dombóvár egy közel 20.000 fős település, amelynek elhelyezkedése kiváló. Vasúti csomópont, ennél fogva a környező nagyobb településekre való eljutás nem okoz nehézséget. A fiatalok elvándorlása a felsőfokú tanulmányaikhoz kapcsolódóan jellemző és megtörténik. A városban ilyen fokú képzés nem elérhető. A településen három-három általános és középiskola működik, ezeknek a fenntartói között egyházakat is megtalálunk. Az intézményeken belül működnek diákönkormányzatok, amelyeknek a város önkormányzata külön támogatást nem nyújt. 2003-ban jött létre a települési gyermek- és ifjúsági önkormányzat, amely az általunk megismert választási formáktól egészen eltérően működik. (szerkesztői megjegyzés: a tolnai megyei eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy általában az átlagtól eltérő gyermek- és ifjúsági önkormányzatok vannak a megyében). Az intézmények választanak maguk közül képviselőket, összesen hat főt. Ez rendes, közvetlen választás révén történik ennek keretében választják az ifjúsági polgármestert is. Ezen kívül a testületbe az intézmények diákönkormányzatai is delegálnak küldötteket, akik ezt követően teljes körű tagjai annak és mandátumuk azonos a megválasztott képviselővel. Az alpolgármesteri tisztségre a testületen belül választanak az alakuló ülésen. Az önkormányzat költségvetésében minden évben külön soron van számukra címzett forrás elkülönítve, de ez csak a működésüket szolgálja. Ezen kívül a fiatalok kezdeményezéseit a képviselőtestület előtt megvitathatják, és amennyiben a többség támogatja akkor, az arra rendelkezésre álló forrásokból fordít a település. A gyermek- és ifjúsági önkormányzat felnőtt segítője, egyben az ifjúsági feladatokkal az önkormányzat alkalmazásában álló referens is. Az ő tevékenységei között más feladatok is megtalálhatóak, de fiatal kora lehetővé teszi a párbeszédet a fiatalokkal. A részvétel a fiatalok körében gyengébb, inkább a fiataloknak szóló programokban fejtik ki tevékenységüket. Az önkormányzat meghívót küld minden testületi ülésre, a napirendeket a felnőtt segítő átbeszéli az ifjúsági polgármesterrel, azonban eziránti aktivitásuk gyengébb, elenyésző. Úgy tűnik a fiataloknak lehetőségeik nagyon széles körben adóttak, amelyekkel azonban nem élnek. A felnőtt segítőnek több időre is volna szüksége a fiatalok összefogására, amely az egyik legnehezebb kihívásnak bizonyult. A fiatalok iskolai elfoglaltságaik miatt nehezen összefoghatók. Havonta van testületi ülésük a szervezeti és működési szabályzat szerint, azonban a gyakorlatban ez inkább 4-5 hetente jön össze. A fiatalokat az önkormányzat igyekszik az önkéntességre nevelni és azt népszerűsíteni ezzel kapcsolatos akciókban vesznek részt (önkormányzati programok, ünnepek). Egyik kiemelkedő példája ennek a városban megszűnt fizető parkolás révén fennmaradó automaták átalakítása, szelektív játékgyűjtőkké, amelyet az ifjúsági önkormányzat tagjai festettek le. Ezeket közintézményekhez telepítik, hogy minél kisebb korban megismerkedjenek a gyermekek is a karitatív tevékenységekkel. Ezen kívül az önkormányzat nagyon fiatalbarátnak bizonyul. Léteznek támogatási rendszerek, pl. fiatal szakemberek a hiányszakmákban a munkáltatók javaslatára soron kívül kaphatnak önkormányzati bérlakást; fecskéházuk van; támogatják a felsőoktatásban és az AJTP programban tanuló diákokat. A fiatalok munkanélkülisége jellemző, ugyanakkor a nyári szezonban több százan is el tudnak helyezkedni a mezőgazdaságban (címerezés). A fiatalok szervezetének megerősítése célként jelenik meg a jövőre nézve, mivel szükségleteik megfogalmazása már megtörténik, ám ehhez kevés az a hozzáállás, amelyet tanúsítanak.

Az interjú 2016.12.05-én készült

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSASÁG

Fédération des Conseils Municipaux d'enfants et Jeunes

Federation of Children's and Youth Municipal Councils

Harc

A több mint 900 fős Tolnai település Szekszárdtól néhány kilométerre található. A 30 év alattiak aránya a település lakosságához mérve 20% körüli. Óvoda működik a településen és 1991 óta alsó tagozatos általános iskola is, ami a zombai iskola tagintézményeként működik jelenleg. Az osztályokban a munka az alacsony létszámok miatt csoportbontásban folyik és a speciális feladatokra utazó szakemberek helybe jönnek (gyógytestnevelés, logopédia, fejlesztő pedagógia). Az épület nemrég került felújításra és új, modernebb eszközöket is sikerült beszerezniük. Szekszárd közelsége miatt már az alsósok egy részét is másik településen taníttatják, ezért nagyon kicsi csoportosok az osztályok, drasztikus a gyerekszám csökkenés. 4 oktatóval működik az intézmény, akik közül csak 1 harci, és német nemzetiségi oktatás van. Falunk Értéktörző Közhasznú Egyesülete próbálja civil szervezetként a település életét javítani. A korosztályok közti szakadékot szeretnék csökkenteni például. A település alvó falu mivolta miatt a fiatal felnőttek és a középkorúak korosztálya szinte teljesen kiesnek a település életéből. A helyi bálók iránt kezdtek érdeklődni mostanában, de a programokra kevesen jönnek. A még futó IKSZT program ifjúsággal kapcsolatos programjaira is az érdeklődés hiánya a jellemző. Tervben van egy helyi kutatás, ami többek között az érdeklődés hiányának okait is megpróbálja feltárni. A helyi újság 2 havonta jelenik meg, illetve a programokról külön prospektus is megjelenik, illetve online és szájról szájra is terjednek a hírek. A fiatalok nagy része elvándorol és nem tér vissza, akik jelen vannak passzívak. Hiányzik egy olyan fiatal felnőtt, aki mozgatná, összefogná a korosztályt. Megosztottság jellemző a falura több okból kifolyólag is. 2008-ban GYIÖK választást is tartottak, de személyi okok miatt nem tudott működni a szervezet.

Az interjú 2016.12.05-én készült